

Regionledningskontoret
Josefin Hallenborg

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2025-01-07

RS 2024-1117

Regionstyrelsen

Yttrande över promemorian Uppdaterat högkostnadsskydd för läkemedel

Regionledningskontorets förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

1. Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande till Socialdepartementet över promemorian Uppdaterat högkostnadsskydd för läkemedel.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Socialdepartementet har remitterat promemorian *Uppdaterat högkostnadsskydd för läkemedel*, till Region Stockholm för yttrande. Förslaget innebär att patienterna ska betala en högre egenavgift inom högkostnadsskyddet. Syftet är att förbättra möjligheterna till en hållbar finansiering av läkemedelskostnaderna. Justeringen innebär bland annat att kostnadstaket för högkostnadsskyddet för läkemedel höjs, från 2 900 kronor till 3 800 kronor utifrån 2025 års prisbasbelopp. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2025.

Region Stockholm kan inte stödja förslaget att patienterna ska betala en högre egenavgift inom högkostnadsskyddet utan att det först genomförs en analys av risken för att socioekonomiskt svaga grupper avstår från att hämta ut sina läkemedel.

Bakgrund

Socialdepartementet har remitterat promemorian *Uppdaterat högkostnadsskydd för läkemedel*, till Region Stockholm för yttrande. Förslaget innebär att patienterna ska betala en högre egenavgift inom högkostnadsskyddet. Syftet är att förbättra möjligheterna till en hållbar finansiering av läkemedelskostnaderna.

Justeringen innebär bland annat att kostnadstaket för högkostnadsskyddet för läkemedel höjs, från 2 900 kronor till 3 800 kronor utifrån 2025 års prisbasbelopp. Beloppen inom den så kallade högkostnadstrappan höjs också i varje steg. Utöver det, ändras det första trappsteget så att patienten

betalar 75 procent, i stället för 50 procent, av kostnaden i det intervallet. Sammantaget beräknas avgifterna som den enskilde som mest kan behöva betala öka med 900 kronor under en tolv månaders period. Med redovisade höjningar och utformning av skydd mot höga kostnader beräknas samtliga patienters egenavgifter för läkemedel öka med cirka 540 miljoner kronor för 2025, 2 160 miljoner kronor för 2026 och 2 700 miljoner kronor från och med 2027. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2025.

Ärendet har beretts i samråd med Region Stockholms hälso- och sjukvårdsförvaltning.

Region Stockholms yttrande

Läkemedelskostnaderna ökar, både som en konsekvens av ökad konsumtionsvolym och på grund av högre priser på de läkemedel som förskrivs. Region Stockholm anser att det är rimligt att den andel som patienten betalar följer kostnadsökningen. I annat fall sker en gradvis förskjutning av kostnadsbördan till samhället, vilket konstateras i promemorian. Förslaget är därför ett sätt att justera egenavgiftens andel av kostnaderna efter denna utveckling och därmed justera kostnadsutvecklingen för staten.

Region Stockholm anser att det i analysen av kostnadsutvecklingen behöver förtydligas hur återbäringen från avtalen mellan regionerna och läkemedelsföretag hanterats och hur den ökande användningen av återbäringsavtal påverkar patientens läkemedelskostnader. Om dessa avtal framför allt förekommer för mycket kostsamma läkemedel, har de inte särskilt stor påverkan, vilket bör nämnas.

Vidare menar Region Stockholm att det bör klargöras vilka motiv, utöver ekonomiska skäl, som ligger bakom höjningen av egenavgiften. Det är relevant att tydliggöra om höjningen baseras på ett resonemang om en individuell försäkring mot höga läkemedelskostnader samt om en liknande hantering förekommer inom andra delar av hälso- och sjukvårdssystemet.

Region Stockholm bedömer att den nya högkostnadstrappan redovisas på ett tydligt sätt. Det framgår att förslaget att ta bort steget med 50 procents kostnadsreduktion av patientavgiften har konsekvensen att en relativt sett större andel av läkemedelskostnaden kommer att betalas av patienten innan nivån för frikort uppnås. Region Stockholm bedömer att detta också borde inkludera en analys av vilka risker som finns för att fler patienter kommer att avstå från att hämta ut ordinerade läkemedel på grund av dålig ekonomi. Data från Region Stockholm, Folkhälsokollen 2021, visar en

tydlig variation mellan Stockholmsregionens kommuner och stadsdelar i andelen av tillfrågade invånare som med nuvarande högkostnadstrappa rapporterar att de avstått från att hämta ut läkemedel på grund av dålig ekonomi. Detta kan vara ett av skälen till att patienter boende i socioekonomiskt svaga områden ofta har något lägre användning av förebyggande behandling som inte är akut symptomlindrande i Region Stockholms analyser.

Region Stockholm kan inte stödja förslaget att patienterna ska betala en högre egenavgift inom högkostnadsskyddet utan att det först genomförs en analys av risken för att socioekonomiskt svaga grupper avstår från att hämta ut sina läkemedel.

Ekonomiska konsekvenser

I promemorian bedöms att regionerna inte antas påverkas av förslaget annat än att det statsbidrag som regionerna erhåller från staten för kostnader för läkemedelsförmåner minskar när patienterna väntas stå för en större andel av kostnaderna.

Emma Lennartsson
Regiondirektör

Mikael Ohrling
Sjukvårdsdirektör

Beslutsunderlag

1. Promemorian Uppdaterat högkostnadsskydd för läkemedel

Beslutsexpediering

1. Socialdepartementet

Godkänd av Emma Lennartsson, 2025-01-07